За підтримки:

Федеральне міністерство сільського господарства, продовольства та регіональної ідентичності

на підставі рішення Німецького Бундестагу

Німецько-український агрополітичний діалог

Випуск 12/2025

МОНІТОРИНГ аграрного законодавства України

Листопад 2025 року

1. Загальне аграрне законодавство (АПД)

Закони та інші нормативно-правові акти, які були прийняті або набули чинності у листопаді 2025 р.

Законопроєкти, запропоновані у Верховній Раді України у листопаді 2025 р.

2. Земельне законодавство

Законопроєктна діяльність

В серії публікацій «Моніторинг аграрного законодавства України» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради http://iportal.rada.gov.ua/, які мають вагоме значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з цього огляду не може розглядатися як юридична консультація. АПД не несе відповідальності за правильність тверджень.

Виконавці

IAK AGRAR CONSULTING · COPA AFC · IAMO Leibniz Institute of Agricultural Development in Transition Economies

Оперативний партнер проєкту

ДОРАДА

GFA CONSULTING GROUP
Генеральний уповноважений BMLEH – Офіс Берлін

1. Загальне аграрне законодавство

Закони та інші нормативно-правові акти, які були прийняті або набули чинності у листопаді 2025 року

Заборона використання пальмової олії у харчових продуктів

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення безпечності та якості харчових продуктів» № 3947-IX від 04.09.2024. Закон вводиться в дію 07.11.2025.

Закон прийнято в рамках гармонізації українського законодавства із вимогами ЄС. Норми Закону обмежують використання пальмової олії у харчових продуктах. Серед головних положень:

- заборона використання пальмової олії в традиційних молочних продуктах;
- заборона використання гідрогенізованої пальмової олії та інших гідрогенізованих рослинних жирів у дитячому харчуванні;
- заборона використання гідрогенізованої пальмової олії у харчових продуктах (в т.ч. кондитерських виробах: морозиво, шоколад тощо);
- обов'язок операторів ринку при постачанні харчових продуктів іншим виробникам надавати інформацію про кількість трансжирних кислот у таких продуктах;
- визначити чітке та зрозуміле маркування харчової продукції, що містить пальмову олію.

Окрім того, визначається граничний вміст промислових трансжирних кислот в харчових продуктах: не більше 2 г на 100 г загальної кількості усіх жирів, що містяться в харчовому продукті.

Європейські вимоги до матеріалів, що контактують з харчовими продуктами

Закон України «Про матеріали і предмети, призначені для контакту з харчовими продуктами» № 2718-IX від 03.11.2022. Закон набирає чинності 19.11.2025.

Закон розроблено в рамках реалізації Угоди про Асоціацію між Україною та ЄСЗ і стосується виробників практично всіх матеріалів і предметів, що контактують з харчовими продуктами: папір та картон, пластик, друкарські фарби, регенерована целюлоза, силікон, текстиль, лаки і покриття, віск, деревина, клеї, кераміка, корок, гума, скло, іонообмінні смоли, метали і їхні сплави, активні та інтелектуальні матеріали і предмети, а також інші.

Серед основних положень Закону:

- введення термінології, що міститься у відповідному законодавстві ЄС (активні матеріали і предмети, загальна межа міграції тощо);
- запровадження належної виробничої практики (GMP);
- визначення повноважень органів виконавчої влади у відповідній сфері;
- встановлення вимог до матеріалів та предметів, в тому числі перероблених пластикових, що контактують з харчовими продуктами;
- державна реєстрація речовин та процесів, які використовуються у виробництві матеріалів і предметів, що контактують з харчовими продуктами;
- особливості державної реєстрації процесів переробки пластику;
- вимоги до маркування, декларування відповідності та вимоги до забезпечення простежуваності матеріалів та предметів, що контактують з харчовими продуктами;
- затвердження положень щодо державного контролю та відповідальності операторів ринку.

Збільшення державної підтримки тваринництва на прифронтових територіях

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції» № 1526 від 26.11.2025. Постанова набирає чинності 28.11.2025.

Даною Постановою збільшується розмір часткового відшкодування вартості будівництва тваринницьких ферм для утримання великої рогатої худоби на прифронтових територіях з 25% до 50% вартості. Відшкодування надаватиметься за об'єкти, будівництво або реконструкція яких розпочалися не раніше 24.02.2022р.

Законопроєкти, запропоновані у Верховній Раді України у листопаді 2025 року

Оподаткування новостворeного фермерського господарства

Проєкт Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо врегулювання оподаткування новостворeного фермерського господарства у разі заміни землекористувача земельної ділянки» № 14179 від 03.11.2025, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Юрченко О.М., Ковальов О.І. (депутатська група «Відновлення України»)).

Законопроєкт уточнює порядок нарахування мінімального податкового зобов'язання (МПЗ) для земельних ділянок у разі зміни користувача на фермерське господарство. Якщо обов'язки фізичної особи переходять до фермерського господарства після його державної реєстрації, МПЗ починає нараховуватися не автоматично, а після державної реєстрації права користування земельною ділянкою.

Повернення аграріям сплаченого експортного мита за олійні культури

Проєкт Закону «Про внесення зміни до статті 1-1 Закону України «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур»» № 14226 від 17.11.2025, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Ковальчук О.В., Гайду О.В. та ін. (партія «Слуга народу», депутатська група «Довіра»)).

Законопроєкт передбачає, що вивізне мито, сплачене з 04.09.2025 року виробниками (в тому числі с/г кооперативами) за власно вирощені сою та ріпак, вважається надмірно сплаченим і має бути повернуто аграріям. Походження продукції підтверджується висновком ТПП України.

Актуалізація законодавства про соціальний розвиток села

Проєкт Закону «Про внесення змін до Закону України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві»» № 14227 від 17.11.2025, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Свириденко Ю.А. (Кабінет Міністрів України)).

Законопроєктом пропонується вилучити із Закону України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві» норми щодо науково-кадрового забезпечення, які на даний момент врегульовані нормами інших законів.

Спрощення використання державних земель

Проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення» № 14237 від 21.11.2025, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Свириденко Ю.А. (Кабінет Міністрів України)).

Метою законопроєкту є підвищення ефективності використання державних сільськогосподарських земель та спрощення юридичних процедур. Для цього пропонується:

- спростити процедуру встановлення та зміни цільового призначення ділянок державної власності сільськогосподарського призначення;
- визначити повноваження підприємств та органів виконавчої влади при розпорядженні земельною ділянкою с/г призначення державної власності в разі необхідності здійснення її поділу;
- спростити процедуру реєстрації речових прав на земельні ділянки, які були сформовані за результатами поділу;
- встановити гарантійний внесок у розмірі 100% стартового розміру річної орендної плати у разі проведення земельних торгів з набуття права оренди;
- встановити чіткий термін проведення повторних торгів (10-30 днів) у разі визнання земельних торгів такими, що не відбулись, або невиконання переможцем торгів умов набуття права на земельну ділянку тощо.

Додаткова інформація до з/п міститься у розділі 2 «Земельне законодавство» даного випуску.

Автори, редакція та контакти:

Загальне аграрне законодавство (АПД)

Підготовка видання: Катерина Лелет

Моніторинг та редакція (українська версія): Марія Ярошко – Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Редакція (німецька версія): Шариф Яборов – ІАК Аграр Консалтинг ГмбХ (виконавець проєкту АПД)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

2. Земельне законодавство

Законопроєктна діяльність

21.11.2025 року у Верховній Раді України зареєстровано законопроєкт «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення» (р.№ 14237), внесений Кабінетом Міністрів України.

Текст законопроєкту:
https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/58822

Законопроєктом пропонуються наступні положення:

Встановити, що земельна ділянка державної власності сільськогосподарського призначення (в тому числі та, яка відноситься до особливо цінних земель), яка перебуває в оренді акціонерного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, 100% акцій (часток) у статутному капіталі якого належать державі, яке утворилося шляхом перетворення державного підприємства, і яка за цільовим призначенням не відноситься до земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, може бути віднесена до такого виду цільового призначення на підставі заяви про внесення до Державного земельного кадастру змін до відомостей про таку земельну ділянку, поданої орендарем, суборендарем такої земельної ділянки. У такому разі зміна цільового призначення земельної ділянки не потребує прийняття рішень органом виконавчої влади, який здійснює розпорядження відповідною земельною ділянкою, та розроблення документації із землеустрою.

Коментар: положення підтримуються.

Шляхом внесення змін до статті 22 Земельного кодексу України встановити, що набуття права оренди (суборенди) земельними ділянками сільськогосподарського призначення забороняється особам, визначеним пунктами 1, 2, 7 частини першої статті 130 цього Кодексу, а саме:

- юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи, які не є громадянами України, - на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної і комунальної власності, земельні ділянки сільськогосподарського призначення, виділені в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв), які розташовані ближче 50 кілометрів від державного кордону України (крім державного кордону України, який проходить по морю);
- юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни держави, визнаної Україною державою-агресором або державою-окупантом;
- фізичними та юридичними особами, стосовно яких та/або стосовно учасників (акціонерів, членів) або кінцевих бенефіціарних власників яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України «Про санкції» у вигляді заборони на укладення правочинів з набуття у власність земельних ділянок, а також пов'язаними з ними особами;

Коментар: зміни не підтримуються.

1. Запровадження заборони на передачу в оренду земельних ділянок юридичними особами, акціонерами, учасниками або кінцевими бенефіціа-

рами яких є будь-які особи, які не є громадянами України штучно і необґрунтовано ускладнюють ведення аграрного виробництва такими особами.

2. Заборона орендувати земельні ділянки сільськогосподарського призначення юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни держави, визнаної Україною державою-агресором або державою-окупантом має здійснюватися лише в порядку, визначеному Законом України «Про санкції».

Шляхом внесення змін до статті 79-1 Земельного кодексу України встановити, що поділ земельної ділянки сільськогосподарського призначення державної власності, на якій розташований об'єкт нерухомого майна, яка була передана державному підприємству Кабінетом Міністрів України відповідно до частини другої статті 149 цього Кодексу, здійснюється без його нотаріально засвідченої згоди.

Коментар: положення підтримуються.

Встановити, що гарантійний внесок становить 100 відсотків стартового розміру річної орендної плати у разі проведення земельних торгів з набуття права оренди, суборенди земельної ділянки сільськогосподарського призначення державної власності.

Коментар: положення підтримуються.

Встановити, що у разі непідписання переможцем в установлений строк протоколу про результати земельних торгів, договору за результатами проведення земельних торгів, відмови в нотаріальному посвідченні такого договору, несплати належної суми за придбаний лот та суми витрат на підготовку лота до продажу, гарантійний внесок не повертається та перераховується оператором електронного майданчика на рахунки організатора земельних торгів, зазначених в оголошенні про проведення земельних торгів, у повному обсязі.

Коментар: положення підтримуються.

Встановити, що «у разі якщо земельні торги були визнані такими, що не відбулися з підстав визначених пунктами «б» та «в» частини четвертої статті 138 цього Кодексу або переможцем земельних торгів в установлений строк не підписано протокол про результати земельних торгів, договір за результатами проведення земельних торгів, відмовлено в нотаріальному посвідченні такого договору, не сплачено належної суми за придбаний лот та суми витрат на підготовку лота до продажу, або якщо переможець земельних торгів не відповідає визначеним цим Кодексом вимогам до особи, яка може набувати земельну ділянку або права на неї, не подав документи або відомості, обов'язковість подання яких встановлена цим Кодексом, подав неправдиві відомості про себе, повторні земельні торги можуть бути проведені не раніше 10 днів та не пізніше 30 днів з дня оприлюднення оголошення про проведення земельних торгів» (на сьогодні ці терміни складають відповідно 1 та 6 місяців).

Коментар: положення підтримуються.

Шляхом внесення змін до статті 149 Земельного кодексу України встановити, що «у разі вилучення з постійного користування державних підприємств, установ, організацій Кабінетом Міністрів України земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, і передачі їх іншому державному підприємству, таке вилучення не застосовується до частини земельної ділянки, на якій розташовані відповідні об'єкти нерухомого майна, а державне підприємство до проведення державної реєстрації права постійного користування зобов'язане замовити розроблення технічної документації із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок для здійснення поділу земельної ділянки із виділенням частини земельної ділянки, на якій розташовані об'єкти нерухомого майна і яка необхідна для їх обслуговування, в окрему земельну ділянку. Орган виконавчої влади, який відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу передає земельні ділянки у власність або у користування, у двотижневий строк затверджує технічну документацію із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельної ділянки і вживає заходи для проведення державної реєстрації права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності, які були сформовані за результатами поділу, а також для проведення державної реєстрації припинення права постійного користування державного підприємства, установи,

організації тією земельною ділянкою, яка була сформована за результатом поділу, на якій відсутній об'єкти нерухомого майна, та державної реєстрації права постійного користування на відповідну земельну ділянку іншим державним підприємством.

Державна реєстрація постійного користування земельною ділянкою, сформованою за результатом поділу земельної ділянки, що була вилучена з постійного користування на підставі рішення Кабінету Міністрів України відповідно до абзацу другого цієї частини, проводиться на підставі відповідного рішення Кабінету Міністрів України та повідомлення органу виконавчої влади, який відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу передає земельні ділянки у власність або у користування, про формування земельної ділянки щодо якої проводиться державна реєстрація права постійного користування шляхом поділу земельної ділянки, відомості про яку містяться у рішенні Кабінету Міністрів України (крім випадку, коли відповідні відомості можуть бути отримані з Державного земельного кадастру). Державне підприємство після державної реєстрації права постійного користування земельною ділянкою звертається до органу виконавчої влади, який відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу, передає земельні ділянки у власність або у користування, із заявою про передачу в оренду земельної ділянки відповідно до частини п'ятої статті 123 цього Кодексу».

Коментар: положення підтримуються.

Автори, редакція та контакти:

Земельне законодавство

Моніторинг та підготовка видання: Сергій Біленко

Моніторинг та редакція (українська версія): Марія Ярошко – Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Редакція (німецька версія): Шариф Яборов – ІАК Аграр Консалтинг ГмбХ (виконавець проєкту АПД)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de